

შუალედური ვერსია
რეზოლუცია 1676 (2009)¹

ევროპაში ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობა და ასამბლეის სამონიტორინგო პროცედურის მიღწევები

1. საპარლამენტო ასამბლეა იწონებს ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოთა მიერ აღებულ ვალდებულებათა და მოვალეობათა სააღსრულებო კომიტეტის (სამონიტორინგო კომიტეტი) მიერ გაწეულ მუშაობას, გაწეულს ამჟამად მონიტორინგის პროცედურის ქვემდებარე 11 სახელმწიფოსა (ალბანეთი, სომხეთი, აზერბაიჯანი, ბოსნია და ჰერცეგოვინა, საქართველო, მოლდოვა, მონაკო, მონტენეგრო, რუსეთის ფედერაცია, სერბია და უკრაინა) და მონიტორინგის შემდგომ დიალოგში ჩართული სამი სახელმწიფოს (ბულგარეთი, თურქეთი და „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონია“) მხარდაჭერის საქმეში, რაც უკავშირდება მათ მიერ ადამიანის უფლებათა დაცვის განმტკიცებისა და კანონის უზენაესობის პრინციპებისადმი დაცვის პროცესს. ის განსაკუთრებით აფასებს იმ ფაქტს, რომ სამოსხენებო პერიოდის განმავლობაში (2008 წლის ივნისი – 2009 წლის ივნისი), სამონიტორინგო კომიტეტმა გამოსცა საჯარო შეფასების დოკუმენტები მონიტორინგის პროცედურის ქვემდებარე ყველა სახელმწიფოს შესახებ, მონტენეგროს გარდა, ისევე როგორც მონიტორინგის შემდგომ დიალოგში ჩართულ ყველა სახელმწიფოსთან მიმართებაში.
2. ასამბლეა მიესალმება სამონიტორინგო კომიტეტის ინიციატივას, საკუთარი წვლილი შეიტანოს ევროპაში ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობის შესახებ მის მიერ წარმოებულ დებატებში, რასაც ახორციელებს არსებულ მიღწევათა შესახებ მისი წლევეანდელი მოხსენების ფოკუსირებით ზემოსხენებულ წევრ სახელმწიფოებში ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით არსებულ

¹ ასამბლეის 2009 წლის 24 ივნისის დებატები (23-ე სხდომა) (იხ. [დოკ. 11941](#), ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოთა მიერ აღებულ ვალდებულებათა და მოვალეობათა აღსრულების კომიტეტის (სამონიტორინგო კომიტეტი) მოხსენება, მომხსენებელი: ბ-ნი პოლოვატი). დოკუმენტი მიღებულია ასამბლეის მიერ 2009 წლის 24 ივნისს (23-ე სხდომა).

მდგომარეობაზე, რისთვისაც ეყრდნობა მის უკანასკნელ მოხსენებებს. ამ უკანასკნელთაგან ზოგიერთი მომზადდა დაჩქარებული პროცედურით, იმისათვის, რათა ასამბლეას მისცემოდა საშუალება, სწრაფად და ეფექტიანად მოეხდინა რეაგირება გადაუდებელ და კრიტიკულ შემთხვევებზე, რომლებიც ადამიანის უფლებათა სერიოზული დარღვევის საფრთხეებს ქმნიდა, როგორიცაა ომის დაწყება 2008 წლის აგვისტოში ორგანიზაციის ორ წევრ სახელმწიფოს, საქართველოსა და რუსეთს შორის, რომელთაგან თითოეული ექვემდებარება ასამბლეის სამონიტორინგო პროცედურას, რუსეთის დელეგაციის მანამდე რატიფიცირებული მანდატის გადახედვა არსებით საფუძველზე, არჩევნების შემდგომი კრიზისის შედეგები სომხეთში მთელი სამოხსენებო პერიოდის განმავლობაში, თურქეთში შექმნილი კრიზისი, რომლის დროსაც, 2008 წლის გაზაფხულზე, მმართველ - სამართლიანობისა და განვითარების - პარტიას (AKP) დაემუქრა დაშლის საფრთხე და არჩევნების შემდგომი კრიზისი მოდლოვაში 2009 წლის აპრილში.

3. ადამიანის უფლებათა სერიოზულ დარღვევებთან მიმართებაში, რომლებიც ჩადენილ იქნა ორივე მხარის მიერ ომის მიმდინარეობისას და მის შემდგომ, ასამბლეა იხსენებს მის [რეზოლუციას 1633 \(2008\)](#) საქართველოსა და რუსეთს შორის ომის შედეგების შესახებ და [რეზოლუციას 1647 \(2009\)](#) რეზოლუცია 1633 (2008) - ის განხორციელების შესახებ, რომლებშიც მან მოუწოდა ორივე სახელმწიფოს, გამოეძიებინათ ადამიანის უფლებათა დარღვევის სავარაუდო ფაქტები და მათი მონაწილე პირები წარედგინათ ეროვნული მართლმსაჯულების წინაშე, ადესრულათ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოსა და მართლმსაჯულების საერთაშორისო სასამართლოს მიერ დადგენილი დროებითი ღონისძიებანი და ამ სასამართლოების ნებისმიერი განჩინება მომავალში და სრულფასოვნად და უპირობოდ ეთანამშრომლათ ნებისმიერ გამოძიებასთან, რომელიც ჩატარდებოდა სისხლის სამართლის საერთაშორისო სასამართლოს მიერ.

4. სამონიტორინგო კომიტეტის სახელმწიფოთა შესახებ სპეციალურ მოხსენებებზე დაყრდნობით, ასამბლეა კმაყოფილებით აღნიშნავს, რომ მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცესის ქვემდებარე სახელმწიფოთა უმრავლესობამ ადასრულა მათი ფორმალური ვალდებულებანი, დაკავშირებული ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა კონვენციების რატიფიცირებასთან:

4.1. ყველაზე ცნობილ გამონაკლისად რჩება ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის (ETS No.5) მე-6 ოქმის სიკედილით დასჯის გაუქმების შესახებ (ETS No.114) და მე-14 ოქმის, კონვენციის მაკონტროლებელ სისტემაში შესწორებათა შეტანის შესახებ, რატიფიცირების განუხორციელებლობა რუსეთის მიერ. ის არის ერთადერთი წევრი სახელმწიფო, რომელსაც ჯერაც არ განუხორციელებია ამ ორი მნიშვნელოვანი ოქმის რატიფიცირება და ამდენად, ეს საკითხი ძირითადი შემაფერხებელი გარემოებაა მისი

თანამშრომლობისა ევროპის საბჭოსთან. ასამბლეა კვლავ განმარტავს, რომ მე-14bis ოქმის ამასწინანდელი მიღება წარმოადგენს მხოლოდ შუალედურ გადაწყვეტილებას და არ უნდა იქნეს მიჩნეული რუსეთის მიერ მე-14 ოქმის რატიფიცირების აღტერნატივად;

4.2. მონაკოს, მის მიერ გაწვევრიანებისას აღებული ვალდებულებების თანახმად, ჯერაც მართებს კონვენციის 1-ლი (ETS No.9) და მე-12 ოქმების (ETS No.177) რატიფიცირება. მე-12 ოქმი ხელმოწერილ იქნა, მაგრამ არა რატიფიცირებული აზერბაიჯანის, მოლდოვას, რუსეთისა და თურქეთის მიერ. ბულგარეთის მხრიდან არ განხორციელებულა მე-12 ოქმის ხელმოწერა და რატიფიცირება;

4.3. ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის (ETS No.163) რატიფიცირება ჯერაც განსახორციელებელია მონაკოსა და მონტენეგროს მიერ, თანახმად გაწვევრიანებისას აღებული ვალდებულებებისა. ასამბლეა მიესალმება ქარტიის რატიფიცირების შესახებ კანონის ამასწინანდელ მიღებას რუსეთის პარლამენტის ორივე პალატის, ისევე როგორც სერბეთის ეროვნული ასამბლეის მიერ.

5. ასამბლეა მიესალმება იმ ფაქტს, რომ მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე სახელმწიფოთა უმრავლესობამ განახორციელა ადამიანებით უკანონო ვაჭრობის საწინააღმდეგო ქმედების შესახებ კონვენციის რატიფიცირება, რომელიც ძალაში შევიდა 2008 წლის 1 თებერვალს და დასაბამი დაუდო ახალი სპეციალური სამონიტორინგო მექანიზმის (GRETA) დაარსებას. კონვენცია ხელმოწერილ იქნა, მაგრამ არა რატიფიცირებული „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონიის“, თურქეთისა და უკრაინის მიერ, ხოლო ჯერაც არ არის ხელმოწერილი აზერბაიჯანის, მონაკოსა და რუსეთის მიერ.

6. ასამბლეა აღნიშნავს, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვა შეიძლება მიღწეულ იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი ადამიანის უფლებათა დარღვევის მსხვერპლთათვის ხელმისაწვდომი იქნება ეფექტიანი მისაგებელი და ისინი შეძლებენ, აღადგინონ სამართლიანობა დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს გზით. ამასთან დაკავშირებით:

6.1. თუმცა მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე თითქმის ყველა სახელმწიფოში მიმდინარეობს მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმა, ამ სფეროში კვლავაც აქვს ადგილი დარღვევებს, სახელდობრ სომხეთში, ბულგარეთში, რუსეთში, სერბეთში, თურქეთსა და უკრაინაში. მწირი მატერიალური პირობები და საჩივრების საგულისხმო მოზღვაება ზიანს აყენებს მართლმსაჯულების ფუნქციონირებას ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში;

6.2. გენერალური პროკურატურის რეფორმირება წარმოადგენს მნიშვნელოვან ვალდებულებას მონიტორინგის პროცედურის ქვემდებარე მრავალ სახელმწიფოში, სახელდობრ ალბანეთში, რუსეთსა და უკრაინაში. რაც შეეხება ზოგიერთ ამ სახელმწიფოში პროკურატურების მიერ არასისხლისსამართლებრივი ფუნქციების შესრულებას, ასამბლეა ხაზს უსვამს მათი განხორციელებისას

ხელისუფლების დანაწილების პრინციპის დაცვის მნიშვნელობას, ისევე როგორც სასამართლოს როლისა ადამიანის უფლებათა დაცვის თვალსაზრისით და მათ განხორციელებას საზოგადოების სასარგებლოდ და საჯარო ინტერესებში, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს კანონიერება ძირითად უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვასთან ერთად. ეს პრინციპები უნდა წარუდგეს პროკურატურის შემდგომ რეფორმას იმ მიზნით, რათა მის იურიდიული ზედამხედველობის უფლებამოსილებას ჩაენაცვლოს ეფექტიანი სამართლებრივი მისაგებლები, რომლებიც სასამართლოს გახდის უშუალოდ ხელმისაწვდომს ადამიანის უფლებათა დარღვევის მსხვერპლთათვის.

7. მთელი რიგი სისტემური პრობლემებისა მართლმსაჯულების ფუნქციონირებაში ხშირად საფუძვლად უდევს გონივრულ ვადაში საქმის სამართლიანი განხილვის უფლების დარღვევას. ეროვნული სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებათა აღუსრულებლობა ან სამართალწარმოების გაუმართლებელი გაჭიანურება წარმოადგენს ამგვარ სისტემურ პრობლემებს მონიტორინგის ან მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე მრავალ სახელმწიფოში, სახელდობრ ალბანეთში, ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში, რუსეთში, „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონიაში“ და უკრაინაში. თუმცა რუსეთის ხელისუფლებამ ამ რამდენიმე წლის მანძილზე გადადგა სწორი ნაბიჯები, რუსეთის მართლმსაჯულების ფუნქციონირებას ამჟამად აფერხებს ორი დამატებითი სტრუქტურული პრობლემა, კერძოდ შიდასამართლებრივი მისაგებლის ხარისხიანობა, რომელიც აიძულებს მაღალი ინსტანციის სასამართლოებს, გააუქმონ საბოლოო განჩინებები ხელახალი საზედამხედველო განხილვის („nadzor“) მეშვეობით და წინასწარი პატიმრობის ხანგრძლივობა.

8. კვლავ წუხილს იწვევს ციხეებისა და წინასწარი დაკავების იზოლაციორების გადატვირთულობა და მწირი პირობები მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე ყველა სახელმწიფოში, ისევე როგორც ევროპის სახელმწიფოთა უმრავლესობაში. უადრესად საგანგაშოა წამებისა და არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობისა თუ დასჯის აღკვეთის ევროპული კომიტეტის (CPT) უკანასკნელი მოხსენება ციხეებში არსებული მდგომარეობის შესახებ „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონიაში“. უკრაინაში, ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობა ციხეებში მნიშვნელოვნად გაუარესდა უკანასკნელი ოთხი წლის მანძილზე და მიუხედავად ასამბლეისა და მისი სამონიტორინგო კომიტეტის მრავალჯერადი მოწოდებისა, არ დასრულებულა ციხის სისტემის რეფორმირება, თანახმად გაწევრიანებისას მის მიერ აღებული ვალდებულებისა. ასამბლეა იმეორებს მის მოსაზრებას, რომ სანანულის იწვევს რუსეთის მხრიდან ჯერაც დაუშვებლობა იმისა, რომ წამების საწინააღმდეგო კომიტეტის ვიზიტების შემდგომი მოხსენებები გახდეს საჯარო.

9. ასამბლეა რჩება შემფოთებული ოპოზიციის მხარდამჭერთა განგრძობადი დაკავების გამო არჩევნების შემდგომ მოვლენებთან დაკავშირებით, რომელთაც ადგილი ჰქონდა 2008 წლის 1-2 მარტს სომხეთში, რაც, მიუხედავად სასიკეთო საკანონმდებლო ცვლილებებისა, ძირს უთხრის ხელისუფლებასა და ოპოზიციას შორის შინაარსიანი დიალოგის შესაძლებლობასა და პოლიტიკური ცხოვრების ნორმალიზებას. შესაბამისად, ის კიდევ ერთხელ მოუწოდებს სომხეთის ხელისუფლებას, გამოიყენოს მის ხელთ არსებული ყველა სამართლებრივი საშუალება, მათ შორის ამნისტია, შეწყალება და მსჯავრის გაბათილება, რათა ეს ადამიანები დაუყოვნებლივ იქნენ გათავისუფლებულნი.

10. ასამბლეა ასევე გამოთქვამს წუხილს იმასთან დაკავშირებით, რომ მშვიდობიან საპროტესტო გამომსვლელთა გარკვეულ რაოდენობას მოლდოვაში დაეკისრა სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობა და მოუწოდებს მის ხელისუფლებას, განასხვავოს სისხლის სამართლის დანაშაულის ჩადენაში ბრალდებულები მათგან, ვინც მშვიდობიანად სარგებლობდა მშვიდობიანი გამოხატვისა და შეკრების მათთვის მინიჭებული უფლებით.

11. მიუხედავად ასამბლეის მრავალჯერადი მოწოდებისა აზერბაიჯანისადმი, გათავისუფლებინა ყველა სავარაუდო პოლიტიკური პატიმარი, მათი გარკვეული რაოდენობა კვლავ ციხეში რჩება, მათ შორის ორი ცნობილი ოპოზიციურად განწყობილი ჟურნალისტი. ასამბლეას ისდა დარჩენია, კვლავ გაიმეოროს თავისი მოწოდება მათი დაუყოვნებელი გათავისუფლების შესახებ.

12. ძალის გადამეტება და ცუდი მოპყრობა პოლიციის მხრიდან კვლავ წუხილის საგანია დასახელებულ სახელმწიფოთა უმრავლესობაში (აღბანეთი, სომხეთი, აზერბაიჯანი, ბოსნია და ჰერცეგოვინა, ბულგარეთი, საქართველო, მოლდოვა, რუსეთი, „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონია“, თურქეთი და უკრაინა). პოლიციის მხრიდან ცუდი მოპყრობის ფაქტების გამოძიებისა და სისხლის სამართლებრივი დევნის განუხორციელებლობა უფრო მეტად ამკვიდრებს დაუსჯელობის გარემოს:

12.1. სომხეთში 2008 წლის 1-2 მარტს მომხდარი მოვლენების დამოუკიდებელი, გამჭვირვალე და სანდო გამოძიება, მათ შორის პოლიციის მიერ ძალის გადამეტებისა და იმ ზუსტი გარემოებების გარშემო, რამაც გამოიწვია ადამიანების დაღუპვა, ისევე როგორც 2009 წლის 5 აპრილს მოლდოვაში გამართული არჩევნების შემდგომ პოლიციის მხრიდან ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტების დამოუკიდებელი და სათანადო გამოძიება, განსაკუთრებულად იქნა მოთხოვნილი ასამბლეის მიერ ამ ორ სახელმწიფოში არჩევნების შემდგომ ჩამოყალიბებულ კრიზისებზე რეაგირებისას;

12.2. რუსეთის უშიშროების ძალების წევრთა მხრიდან ძალის გაუმართლებელი გამოყენების ფაქტები ჩეჩნეთში განხორციელებული ოპერაციებისას, ადამიანთა გაუჩინარება, მათი დაკავება დადასტურების გარეშე, წამება და ცუდი მოპყრობა, საკუთრების უკანონო ჩხრეკა და

განადგურება, ეფექტიანი გამოძიების არარსებობა და ამასთან დაკავშირებით შიდა სამართლებრივ მისაგებელთა განგრძობადი ნაკლოვანებები განხილვის პროცესშია მინისტრთა კომიტეტში, მის მიერ რუსეთთან მიმართებაში ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მნიშვნელოვანი რაოდენობის განჩინებათა აღსრულებაზე ზედამხედველობის ფარგლებში. სასამართლოს 175 განჩინებასა და გადაწყვეტილებაზე ზედამხედველობის პროცედურა თურქეთის უშიშროების ძალების მიერ ჩადენილ მსგავსი ტიპის დარღვევებთან დაკავშირებით დასრულებულ იქნა თურქეთის ხელისუფლების მხრიდან გარკვეული ღონისძიებების გატარების შემდგომ;

12.3. სერბეთში, ასამბლეა მიესალმება შეიარაღებული და უშიშროების ძალების, ისევე როგორც პოლიციის საქმიანობაზე დემოკრატიული კონტროლის ახალი მექანიზმების დაწესებას;

12.4. კვლავ წუხილს იწვევს რუსეთის შეიარაღებულ ძალებში არსებული არაფორმალური დაქვემდებარების პრაქტიკა, მიუხედავად ამ ფენომენის დასაძლევად მიღებული ზომებისა, კერძოდ, სრულად პროფესიული შეიარაღებული ძალებისკენ გადადგმული ნაბიჯებისა.

13. გამოხატვის თავისუფლებასთან დაკავშირებით:

13.1. ჟურნალისტთა შეზღუდვისა და მათი დაშინების, ან თუნდაც ფიზიკური ძალადობით დამუქრების შემთხვევები, ისევე როგორც ამგვარი ფაქტების სათანადო გამოძიებისა და სისხლის სამართლებრივი დევნის წარმოების არარსებობა რჩება ან ბოლო ხანს წარმოჩინდა, როგორც სერიოზული შეშფოთების საგანი სომხეთში, აზერბაიჯანში, ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში, ბულგარეთში, მოლდოვაში, რუსეთში, სერბეთსა და უკრაინაში;

13.2. საქართველოში, მიუხედავად იმისა, რომ კანონი აზრის გამოხატვისა და გამოხატვის თავისუფლების შესახებ მიჩნეულია როგორც სამაგალითო რეგიონში, კვლავ გადაუჭრელია სუსტი სარედაქციო დამოუკიდებლობის, დაბალი პროფესიული სტანდარტებისა და თვითცენზურის საკითხები;

13.3. რუსეთში, გასული ორი წლის მანძილზე გაუარესდა მედიის პლურალიზმი. მრავალ მედიასაშუალებაში არსებული თვითცენზურა წარმოადგენს წინაღობას გამოხატვის თავისუფლებისათვის. ასამბლეა მიესალმება ახალი კანონპროექტის შემუშავების პროცესს, რომელიც მოიცავს, სხვებს შორის, ჟურნალისტთა უფლებების ზუსტ ჩამონათვალს და გამოთქვამს რეკომენდაციას, რათა რუსეთის შესაბამისმა სამთავრობო უწყებამ კონსულტაციისათვის მიმართოს ევროპის საბჭოს, მედიის შესახებ ახალ კანონპროექტთან დაკავშირებით;

13.4. თურქეთში, სისხლის სამართლის კოდექსის 301-ე მუხლის რეფორმამ სრულიად ვერ მოხსნა ყველა შეზღუდვა გამოხატვის თავისუფლებით სარგებლობაზე. მინისტრთა კომიტეტი განაგრძობს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 82 განჩინების განხორციელების ზედამხედველობას, რომლებშიც დადგენილ იქნა გამოხატვის თავისუფლების დარღვევა.

14. რაც შეეხება შეკრების თავისუფლებას, ასამბლეა იხსენიებს მის ამასწინანდელ რეზოლუციას 1660 (2009) ადამიანის უფლებათა დამცველების მდგომარეობის შესახებ ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში და დამატებით აღნიშნავს, რომ:

14.1. შეკრების თავისუფლება და არასამთავრობო ორგანიზაციათა შეზღუდვა წარმოადგენს ერთ-ერთ უმთავრეს საწუხარს რუსეთში, განსაკუთრებით ახალი კანონის ძალაში შესვლის შემდგომ 2006 წელს („კანონი არასამთავრობო ორგანიზაციათა შესახებ“), რომელმაც შედეგად მოიტანა მრავალი ათასი არასამთავრობო ორგანიზაციის დახურვა და მათთვის რეგისტრაციაზე უარის თქმა. შესაბამისად, ასამბლეა მიესალმება რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტის ამასწინანდელ ინიციატივას, შეიქმნას სამუშაო ჯგუფი არასამთავრობო ორგანიზაციათა შესახებ კანონში ცვლილებათა პროექტის მოსამზადებლად;

14.2. აზერბაიჯანში, ბოლო ხანს შემოდებულ იქნა სამართლებრივი შეზღუდვები შეკრების თავისუფლებაზე, რასაც მოჰყვა სამოქალაქო საზოგადოების აქტივისტთა მდგომარეობის გაუარესება, რომლებიც ისედაც შევიწროებას განიცდიდნენ. ასამბლეა განსაკუთრებით არის შეწუხებული 2009 წლის ივნისში შემოთავაზებული დამატებითი შესწორებების გამო, რომელთა მიღების შემთხვევაში, ის შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს სამოქალაქო საზოგადოებისა და ადგილობრივი მედიის პროფესიული საქმიანობის შემდგომი შეზღუდვისთვის და უცხოურ ორგანიზაციათა აზერბაიჯანში საქმიანობის ეფექტიანად აღკვეთისთვის;

14.3. სერბეთისათვის, მნიშვნელოვან ვალდებულებად რჩება კანონის მიღება გაერთიანებათა შესახებ;

14.4. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინების აღსრულება საქმეზე - გაერთიანებული მაკედონური ორგანიზაცია ლინდენ-პირინი და სხვები ბულგარეთის წინააღმდეგ - რომელშიც სასამართლომ დაადგინა, რომ პოლიტიკური პარტიის დაშლის გამო დაირღვა კონვენციის მე-11 მუხლი, რომლითაც უზრუნველყოფილია შეკრების თავისუფლება, ჯერაც საჭიროებს აღსრულებას;

14.5. 1622 (2008) რეზოლუციის - თურქეთში დემოკრატიული ინსტიტუტების ფუნქციონირება: ბოლოდროინდელი მოვლენები, რომელიც მიღებულ იქნა 2008 წლის ივნისში, მაშინ როცა მმართველი პარტია იმყოფებოდა დაშლის ზღვარზე, ევროპულმა კომისიამ დემოკრატიისათვის კანონის მეშვეობით (ვენეციის კომისია), რომელსაც ამ საკითხთან დაკავშირებით მიმართა სამონიტორინგო კომიტეტმა, დაადგინა, რომ პოლიტიკური პარტიების დაშლასთან დაკავშირებული კონსტიტუციური და სამართლებრივი ნორმები თურქეთში ერთობლიობაში ქმნიდა სისტემას, რომელიც, როგორც ასეთი, შეუსაბამო იყო კონვენციის მე-11 მუხლთან. შესაბამისად, ასამბლეა კიდევ ერთხელ მოუწოდებს თურქეთის ხელისუფლებას, ვენეციის კომისიასთან თანამშრომლობით, დააჩქაროს 1982 წლის კონსტიტუციის მთლიანი გადახედვის პროცესი. პარალელურად, ასამბლეა მოელის,

რომ ნებისმიერი სასამართლო გადაწყვეტილება მიმდინარე საქმეებზე, რომლებიც პარტიის დაშლას უკავშირდება, იქნება კონვენციის მე-11 მუხლთან სრულ შესაბამისობაში.

15. სომხეთსა და აზერბაიჯანში, კანონმდებლობაში შეტანილი პოზიტიური ცვლილებების მიუხედავად, შეკრების თავისუფლება პრაქტიკაში არ არის სრულად დაცული. უკრაინას ჯერაც არ მიუღია კანონი მშვიდობიანი თავშეყრის შესახებ, მიუხედავად გაწევრიანებისას მის მიერ აღებული ვალდებულებისა და ამ თავისუფლების სისტემატური დარღვევის შესახებ შეტყობინებებისა 2008 წელს. საქართველოში, 2009 წლის 9 აპრილს დაწყებულ საპროტესტო გამოსვლებში მონაწილე ოპოზიციის აქტივისტებსა და მშვიდობიან დემონსტრანტებზე უცნობ თავდამსხმელთა მიერ განხორციელებული თავდასხმების მზარდი რაოდენობა წარმოადგენს სერიოზული შეშფოთების საგანს და საჭიროებს სრულყოფილ გამოძიებას. რაც შეეხება ძალადობის ფაქტებს, რომლებიც გამოვლინდა 2009 წლის აპრილში, არჩევნების შემდგომი საპროტესტო გამოსვლებისას კიშინევში, ასამბლეა მოიხსენიებს რეზოლუციას 1666 (2009), დემოკრატიული ინსტიტუტების ფუნქციონირების შესახებ მოდლოვაში და დამოუკიდებელი, გამჭვირვალე და სარწმუნო გამოძიების ჩატარების საჭიროებას იმ მოვლენებისა და გარემოებების გარშემო, რამაც გამოიწვია ძალადობის აღნიშნული გამოვლინებანი.

16. რაც შეეხება რელიგიისა და სინდისის თავისუფლებას:

16.1. სომხეთსა და აზერბაიჯანში, წუხილს იწვევს შესაბამის კანონმდებლობებში ბოლო დროს შეტანილი ცვლილებები, განსაკუთრებით, დაკავშირებული რელიგიური ორგანიზაციების რეგისტრაციისათვის საჭირო მოთხოვნებთან და საკუთარ რწმენაზე მოქცევისათვის ქადაგების დანაშაულის განსაზღვრასთან;

16.2. რუსეთში, კანონი ექსტრემისტული საქმიანობის აღკვეთის შესახებ ხორციელდება დარღვევებით, ზღუდავს რა შეკრების თავისუფლების უფლებას, მათ შორის რელიგიური ჯგუფებისა;

16.3. თურქეთში, იურიდიულ პირად აღიარების სირთულე წარმოადგენს პრობლემას, რომელსაც აწუხებს ყველა რელიგიური თემი. ასამბლეა აღნიშნავს, რომ ვენეციის კომისია ამჟამად ამზადებს მოსაზრებას აღნიშნულ თემაზე, ისევე როგორც სტამბულის ბერძნული მართლმადიდებლური საპატრიარქოს უფლების შესახებ, რათა მან ისარგებლოს სახელწოდებით „ეკუმენისტური“;

16.4. აზერბაიჯანსა და თურქეთში, ჯერ არ შემოღებულა კანონი ალტერნატიული სამსახურის შესახებ, ხოლო სომხეთსა და რუსეთში შესაბამისი კანონმდებლობა ძალაშია, თუმცა, ის არ სთავაზობს წმინდა სამოქალაქო ხასიათის ალტერნატიული სამსახურის გარანტიას მათ, ვინც მრწამსის გამო უარს ამბობს სამხედრო სამსახურზე. სერიოზული შეშფოთების საგანს წარმოადგენს მრწამსის გამო სამხედრო სამსახურის უარყოფელთა დაპატიმრების მზარდი რაოდენობა სომხეთსა და თურქეთში.

17. ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში, საქართველოსა და სერბეთში, კვლავ რჩება ლტოლვილებისა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა მდგომარეობასთან დაკავშირებული პრობლემები, მაშინ როდესაც თურქეთს ჯერ არ გაუუქმებია ლტოლვილთა სტატუსის შესახებ ჟენევის 1951 წლის კონვენციაზე დართული გეოგრაფიული დათქმა. თურქეთს მართებს საერთაშორისო ვალდებულებების, მათ შორის იძულებითი რეპატრაციის უარყოფის პრინციპის შესაბამისი კანონმდებლობის შემუშავება. უკრაინაში, 2008 წელს, გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისრის ოფისის მიერ დოკუმენტურად იქნა გამოვლენილი ლტოლვილთა და თავშესაფრის მაძიებელთა გაძევების საგანგაშო პრაქტიკა. ამასთან დაკავშირებით, ასამბლეა აგრეთვე მოიხსენიებს მის რეზოლუციას [] ევროპაში გრძელი ვადით იძულებით გადაადგილებულ პირთა ადამიანის უფლებათა დაცვის შესახებ.

18. დისკრიმინაციის დაუშვებლობასთან და თანასწორობის წახალისების საჭიროებასთან დაკავშირებით, ასამბლეა მიიჩნევს, რომ:

18.1. დისკრიმინაცია და ძალადობა ქალებთან მიმართებაში კვლავ პრობლემად რჩება მონიტორინგისა და მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე მრავალ სახელმწიფოში. განსაკუთრებულ განმტკიცებას საჭიროებს კანონმდებლობა სქესით მოტივირებული ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ. მისი განხორციელება უნდა შეფასდეს პარლამენტების მიერ, თანახმად ასამბლეის რეზოლუციისა 1635 (2008). მისასაღმებელია აღნიშნული ფენომენის დასაძლევად ალბანეთის ხელისუფლების მიერ მიღებული საკანონმდებლო ზომები, თუმცა, მისი ეფექტიანობა საჭიროებს პრაქტიკაში დადასტურებას. სომხეთში, პრიორიტეტი უნდა მიენიჭოს კანონის მიღებას ოჯახური ძალადობის, მისი აღკვეთისა და მსხვერპლთათვის დახმარების გაწევის შესახებ;

18.2. ალბანეთში, ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში, რუსეთსა და სერბეთში მუდმივი წუხილის საგანს წარმოადგენს ლესბოსელი, ჰომოსექსუალი, ბისექსუალი და ტრანსსექსუალი ადამიანების დისკრიმინაცია და ძალადობა მათ წინააღმდეგ. სერბეთში, ასამბლეა მიესალმება ბოლო დროს დისკრიმინაციის საწინააღმდეგო კანონის მიღებას, რომელიც მიმართულია სექსუალური ორიენტაციის საფუძველზე დისკრიმინაციის აღმოფხვრისკენ და მოელის, რომ ამჟამად განხილვაში არსებული მსგავსი კანონი დროულად იქნება მიღებული ალბანეთის პარლამენტის მიერ;

18.3. ბოსნიასა და ჰერცეგოვინაში, სერიოზულ შეშფოთებას იწვევს ის ფაქტი, რომ ყველა მოქალაქისათვის არ არის თანაბრად ხელმისაწვდომი სამთავრობო სტრუქტურები ყველა დონეზე, რამდენადაც, ე.წ. „სხვებს“ არ შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ კანდიდატის სახით პრეზიდენტის წევრთა არჩევნებსა და ხალხთა პალატის დელეგატთა დანიშვნაში, მიუხედავად ასამბლეის მხრიდან მრავალჯერადი მოწოდებისა კონსტიტუციის რეფორმირების შესახებ, რომელიც აღმოფხვრიდა ამგვარ უთანასწორობას. გარდა ამისა, ჯერაც არ არის გაზიარებული ასამბლეის მრავალჯერადი მოწოდება, ბოლო

მოედოს ეთნიკური სეგრეგაციის მოუღებელ ფენომენს საბავშვო ბაღებსა და სკოლებში.

19. რაც შეეხება უმცირესობათა დაცვასა და რასიზმისა და შეუწყნარებლობის წინააღმდეგ ბრძოლას, ასამბლეა:

19.1. მიესალმება იმ ფაქტს, რომ ჩარჩო-კონვენცია ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ (ჩარჩო კონვენცია, ETS no. 157) ძალაშია მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე ყველა სახელმწიფოში, გარდა თურქეთისა;

19.2. გამოთქვამს წუხილს იმის გამო, რომ რეგიონული თუ უმცირესობათა ენების ევროპული ქარტიის (ETS no. 148) ხელმოწერა და რატიფიცირება კვლავ რჩება მნიშვნელოვან ვალდებულებად ალბანეთის, აზერბაიჯანის, ბოსნიისა და ჰერცეგოვინის, ბულგარეთის, რუსეთისა და „ყოფილი იუგოსლავიის რესპუბლიკა მაკედონიისათვის“. ქარტია ხელმოწერილ იქნა, მაგრამ არა რატიფიცირებული მოდლოვას მიერ, მაშინ როდესაც ის არ ხელმოწერილა თურქეთის მიერ;

19.3. აღნიშნავს, რომ ეროვნულ უმცირესობათა დაცვასთან დაკავშირებული პრობლემები განიხილება სამონიტორინგო კომიტეტის მიერ სახელმწიფოთა შესახებ მომზადებულ მის ყველა სპეციალურ მოხსენებაში, რომლებიც მხედველობაში იღებს, ასევე, ჩარჩო კონვენციის განხორციელების საკონსულტაციო კომიტეტის, რასიზმისა და შეუწყნარებლობის საწინააღმდეგო ევროპული კომისიისა და რეგიონული თუ უმცირესობათა ენების ევროპული ქარტიის ექსპერტთა კომიტეტის დასკვნებს;

19.4. აღნიშნავს საზოგადო პრობლემებს, რომელთაც აწყდება რომა ხალხი მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი პროცედურის ქვემდებარე ზოგიერთ სახელმწიფოში (სახელდობრ, ალბანეთი, ბოსნია და ჰერცეგოვინა, ბულგარეთი და სერბეთი), მათ შორის პირადი დოკუმენტაციის არარსებობა, სასკოლო სწავლაში ჩართულობის დაბალი მაჩვენებელი, დასაქმების, განათლებისა და განსახლების ხელმისაწვდომობის მხრივ არსებული წინაღობები თუ დისკრიმინაცია. ასამბლეა მიესალმება ამ სახელმწიფოთა ხელისუფლებების მიერ გაწეულ ძალისხმევას, შეებრძოლონ აღნიშნულ პრობლემას არაერთი ეროვნული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მიღების მეშვეობით, მათ შორის რომა ხალხის ინტეგრაციისადმი მიძღვნილი 2005-2015 ათწლეულის კონტექსტში. თუმცა, საჭიროა მეტი ძალისხმევა, იმისათვის რათა დაიძლიოს ანტიბოშური განწყობები და ხელი შეეწყოს რომა ხალხის დადებითი იმიჯის დამკვიდრებას ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიების მეშვეობით.

20. ასამბლეა მიესალმება სამონიტორინგო კომიტეტის მიერ სამოხსენებო პერიოდის განმავლობაში დამყარებულ სინერგიულ კავშირებს ადამიანის უფლებათა კომისართან, კერძოდ, საქართველოსა და რუსეთს შორის ომისა და სომხეთსა და მოდლოვაში არჩევნების შემდგომი კრიზისების საკითხებში.

21. ასამბლეა მოუწოდებს მონიტორინგისა თუ მონიტორინგის შემდგომი დიალოგის პროცედურის ქვემდებარე ყველა სახელმწიფოს,

გააღრმავონ თანამშრომლობა სამონიტორინგო კომიტეტთან და განახორციელონ ასამბლეის მიერ სახელმწიფოთა შესახებ მიღებულ სპეციალურ რეზოლუციებში ასახული ყველა რეკომენდაცია, ისევე როგორც ის რეკომენდაციები, რომლებიც მიღებულ იქნა ადამიანის უფლებათა კომისიისა და ევროპის საბჭოს სხვა ინსტიტუტისა და სამონიტორინგო უწყების მიერ. ის კვლავ ადასტურებს თავის მზაობას, შესაბამისი სახელმწიფოები უზრუნველყოს საჭირო მხარდაჭერით, მისი საპარლამენტო თანამშრომლობისა და დახმარების პროგრამების მეშვეობით.

22. გარდა ამისა, ასამბლეა მხედველობაში იღებს იმ 11 წევრი სახელმწიფოდან შერჩეულ სახელმწიფოთა 1-ლი ჯგუფის შესახებ მომზადებულ პერიოდულ მოხსენებათა მე-2 ციკლს, რომლებიც არ არიან სამონიტორინგო თუ მონიტორინგის შემდგომი დიალოგის პროცედურის ქვემდებარე: ანდორა, ავსტრია, ბელგია, ხორვატია, კვიპროსი, ჩეხეთის რესპუბლიკა, დანია, ესტონეთი, ფინეთი, საფრანგეთი და გერმანია. მსგავსად 1-ლი ციკლისა, ის ხელმძღვანელობს ადამიანის უფლებათა კომისიისა და ევროპის საბჭოს სხვა სამონიტორინგო მექანიზმისა თუ ინსტიტუტის მიერ მომზადებული შეფასებებით ცალკეულ სახელმწიფოთა შესახებ.

23. ასამბლეა მიესალმება იმ ფაქტს, რომ ასამბლეის სამონიტორინგო პროცედურის წინსვლის შესახებ (მაისი 2005 – ივნისი 2006) რეზოლუციის 1515 (2006) მიღების შემდგომ:

23.1. ანდორამ განახორციელა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის (კონვენცია) მე-12 ოქმის (ETS no. 177) რატიფიცირება;

23.2. საფრანგეთმა განახორციელა ყველა გარემოებაში სიკვდილით დასჯის გაუქმების შესახებ კონვენციის მე-13 ოქმის (ETS no. 187) რატიფიცირება;

23.3. ანდორამ და ბელგიამ განახორციელეს კონვენციის მაკონტროლებელი სისტემის შემსწორებელი კონვენციის მე-14 ოქმის (CETS no. 194) რატიფიცირება;

23.4. ჩეხეთის რესპუბლიკამ განახორციელა რეგიონული თუ უმცირესობათა ენების ევროპული ქარტიის (CETS no. 148) რატიფიცირება.

24. აღნიშნავს რა იმ ფაქტს, რომ პერიოდულ მოხსენებათა ქვემდებარე სახელმწიფოთა გარკვეული რაოდენობა არ არის ორგანიზაციის ამა თუ იმ სპეციალური სამონიტორინგო მექანიზმის ქვემდებარე იმის გამო, რომ მათ ჯერ არ განუხორციელებიათ შესაბამის კონვენციათა რატიფიცირება, ასამბლეა კვლავ მოუწოდებს:

24.1. დანიასა და საფრანგეთს, ხელი მოაწერონ და განახორციელონ რატიფიცირება და ავსტრიას, ბელგიას, ჩეხეთის რესპუბლიკას, ესტონეთსა და გერმანიას, განახორციელონ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-12 ოქმის (CETS no. 177) რატიფიცირება;

24.2. ავსტრიას, ჩეხეთის რესპუბლიკას, დანიასა და გერმანიას, განახორციელონ ევროპის შესწორებული სოციალური ქარტიის რატიფიცირება, აღნიშნავს რა, რომ ყველა მათგანს აქვს

რატიფიცირებული 1961 წლის ევროპის სოციალური ქარტია (CETS no. 177);

24.3. ესტონეთსა და გერმანიას, ხელი მოაწერონ და განახორციელონ რატიფიცირება და ავსტრიას, ჩეხეთის რესპუბლიკასა და დანიას, განახორციელონ ევროპის სოციალური ქარტიის დამატებითი ოქმის (CETS no. 158) რატიფიცირება, რომელიც ქმნის კოლექტიურ საჩივართა სისტემას;

24.4. საფრანგეთს, ხელი მოაწეროს და განახორციელოს რატიფიცირება და ბელგიას, განახორციელოს ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის ჩარჩო კონვენციის (CETS no. 157) რატიფიცირება;

24.5. ბელგიასა და ესტონეთს, ხელი მოაწეროს და განახორციელოს რატიფიცირება და საფრანგეთს, განახორციელოს რეგიონული თუ უმცირესობათა ენების ევროპული ქარტიის (CETS no. 148) რატიფიცირება;

24.6. ესტონეთსა და ჩეხეთის რესპუბლიკას, ხელი მოაწეროს და განახორციელოს რატიფიცირება და ანდორას, გერმანიასა და ფინეთს, განახორციელოს ადამიანებით უკანონო ვაჭრობის საწინააღმდეგო ქმედების შესახებ კონვენციის (CETS no. 197) რატიფიცირება.

25. ასამბლეა, კიდევ ერთხელ აღნიშნავს რა ზოგადად ეროვნული პარლამენტის განსაკუთრებულ როლს მთავრობის საქმიანობაზე დემოკრატიული კონტროლის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, მოუწოდებს პერიოდულ მოხსენებათა ქვემდებარე სახელმწიფოთა ეროვნულ პარლამენტებს:

25.1. აღნიშნული პერიოდული მოხსენებები გამოიყენონ როგორც საფუძველი დებატებისათვის, მათ სახელმწიფოთა მიერ ევროპის საბჭოს წევრის რანგში აღებულ საწესდებო და სახელშეკრულებო ვალდებულებათა შესრულების მდგომარეობის შესახებ;

25.2. ხელი შეუწყონ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებათა აღსრულებას და ადამიანის უფლებათა კომისიის, ისევე როგორც ევროპის საბჭოს სხვა სამონიტორინგო უწყებათა მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების გათვალისწინებას, როგორც საჭირო საკანონმდებლო ინიციატივების წამოწყებისა და დაჩქარების გზით, ასევე ეროვნულ მთავრობათა საქმიანობაზე მათი მაკონტროლებელი როლის შესრულებით.

26. ასამბლეა მოუწოდებს ევროკავშირის უწყებებს, იმდენად რამდენადაც ეს მათ შეეხება, გამოიყენონ ასამბლეის სამონიტორინგო კომიტეტის მოხსენებები, მომზადებული მისი სამონიტორინგო თუ მონიტორინგის შემდგომი დიალოგის პროცედურის ფარგლებში, ისევე როგორც მისი პერიოდული მოხსენებები და მხედველობაში მიიღონ ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა დამცავი ინსტიტუტებისა და სამონიტორინგო მექანიზმების დასკვნები, როგორიცაა სასამართლოს განჩინებები და ადამიანის უფლებათა კომისიის მოხსენებები, ისევე როგორც ასამბლეის მიერ მიღებული რეზოლუციები და რეკომენდაციები.